

Sectieraad Beeldende kunsten in gesprek met Claudy Jongstra.

Voorjaar 2018, Friesland, in Spannum en Huns

Aanwezig: Pieter van der Ree, Frederiek Nelissen, Paul van Panhuys, Wil Uitgeest

We zijn bij Claudy op bezoek geweest in Spannum, waar ze haar werkplaats heeft, en in Huns, waar ze inmiddels met haar partner Claudia woont op boerderij de Kraeke. Hun initiatief daar heet FARM OF THE WORLD (zie hieronder). We hebben Claudy niet echt geïnterviewd, het was meer zo dat ze ons vooral dingen liet zien (en ruiken, aanraken, proeven, horen enz.) en daar dan wel wat bij vertelde, maar dat hoorde heel sterk bij wat we op dat moment zelf konden ervaren. In dit verslag wil ik de gebieden beschrijven die we tijdens ons bezoek zijn tegengekomen in haar werk en haar uitspraken. Het zal niet helemaal volledig zijn, maar het geeft wel een beetje een beeld van het indrukwekkende bereik van deze uitzonderlijke dame:

Claudy Jongstra is centrum en handelsmerk van een uitwaaiend weefsel dat steeds meer terreinen lijkt te gaan omvatten. De vraag naar de samenhang van al deze gebieden komt dan vanzelf op, en tijdens ons bezoek is deze samenhang, 'de rode draad' ook duidelijk geworden.

Het centrum van alles is haar kunst. Daarmee wordt ook alles gefinancierd. Dat is bijzonder, want meestal is kunst de dure kers op de taart, en niet de taartbodem die alles draagt.

Haar kunst komt voort uit diep respect voor ecologische samenhangen, voor het ambachtelijke, voor de schoonheid van echte kwaliteit. En met haar wandbedekkingen brengt ze kleur, zachtheid, warmte en aanraakbaarheid binnen in gebouwen die vaak uit veel beton en glas bestaan, en dus nauwelijks kleur, zachtheid of warme aanraakbaarheid kennen.

Zij ziet in kunst ook een terrein waarop flexibiliteit en creativiteit in denken en doen zich kan ontwikkelen, en een soort denken mogelijk maakt dat meer verwant is aan het leven. Het denken dat nu overheerst is geschikt voor de mechanisch-materiele kant van de verschijnselen. Dit denken is doodsvriendelijk, het analyseert en berekent. Analyseren betekent: uit elkaar halen. En als je iets levends uit elkaar haalt is het dood. Hierdoor raken andere lagen van werkelijkheid uit het zicht, die worden uit de werkelijkheid 'weggekeken'.

Dan is er haar zorg over het milieu/circulair denken. Haar kunst is daar een voorbeeld van. En ze stimuleert ook anders denken en doen mbt afval (plastic!) en voedselverspilling.

Het stimuleren van de verbinding van mensen met natuurlijke groeiprocessen is ook een gebied in haar leven. Het boerenleven, de bodemlandbouw vindt ze daarin belangrijk. Ze leeft nu samen met Claudia, een vrouw die Warmonderhof heeft gedaan. En ze gaan binnenkort wonen op een boerderijtje in Huns waar Claudia planten kweekt voor Claudy's werk, groentes teelt voor eigen gebruik en verkoop, broden bakt in eigen houtoven en een veld schapen bij huis wil die de wol voor Claudy's werk leveren. Daarmee willen ze dagelijks contact met de planten en de schapen kunnen hebben die nu alleen door andere boeren worden gekweekt/verzorgd. Ze organiseren op die plek ook al gespreksavonden en cursussen op het gebied van brood bakken en andere ambachtelijke zaken. Er zijn vele bezoekers vanuit de hele wereld, en ook vrijwilligers, waaronder kunstenaars, boeren ambachtslieden, enzovoort...en ook jongeren die hun draai niet kunnen vinden en daar verblijven om in een gezonde omgeving en werksfeer bij te komen en richting te kiezen. Deze plek staat bekend onder de naam FARM OF THE WORLD.

Het ambachtelijk werken en het in ere herstellen van (bijna) verloren gegane ambachten is voor haar ook een belangrijk iets. Zij heeft zelf ervaren wat de betekenis hiervan is: het verbindt je met de realiteit van de wereld om je heen. Je leert luisteren naar de kwaliteiten van je materiaal, en om

daarmee om te gaan. Iets zelf maken geeft een ervaring van verbondenheid en zinvolheid die in ons computertijdperk helend kan werken.

Claudy voelt tenslotte ook heel sterk een sociale missie. Integreren, verbinden en de sociale diversiteit als rijkdom zichtbaar maken zijn daarbij thema's die ik ben tegengekomen.

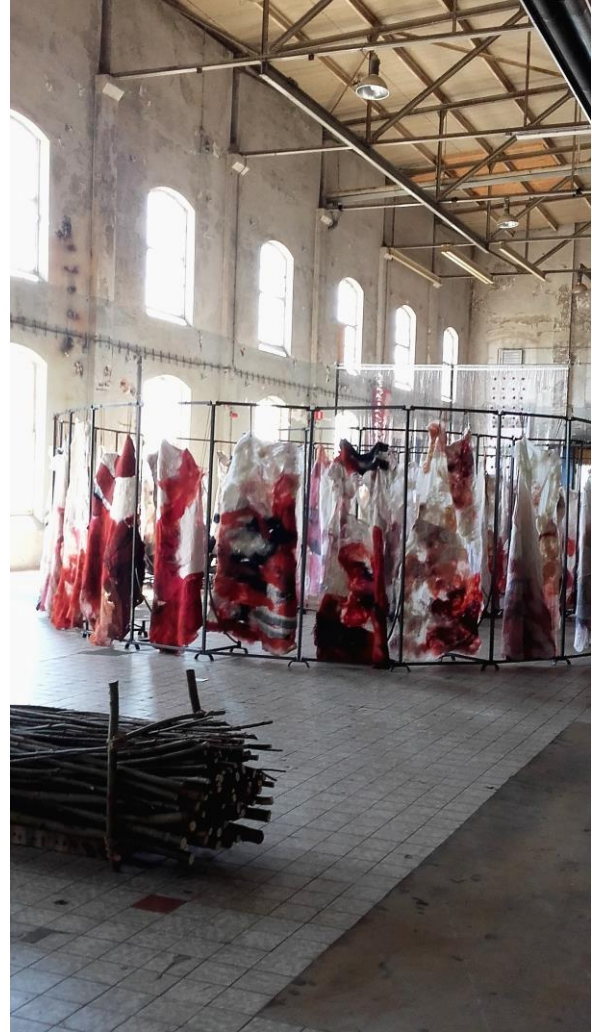
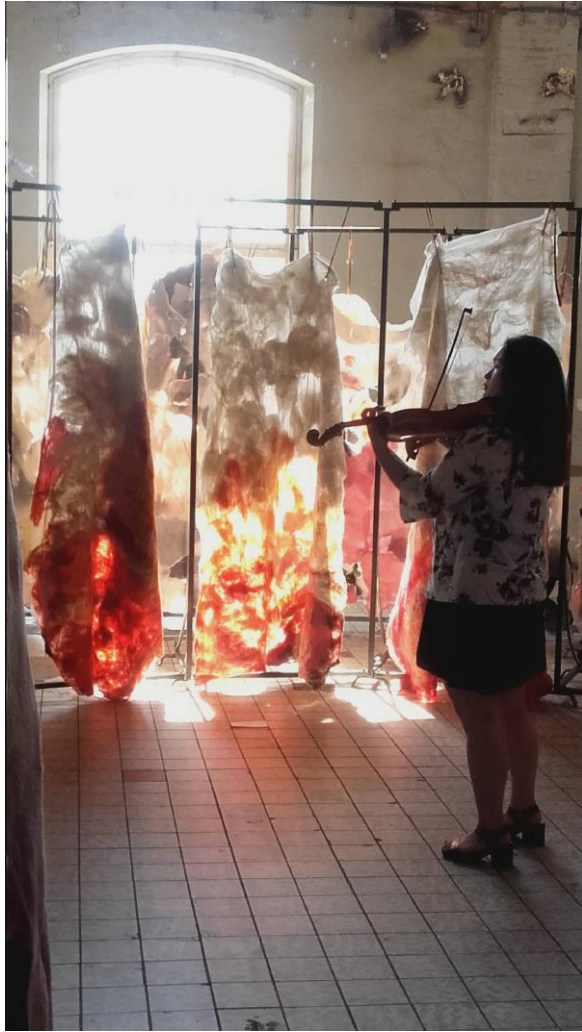
Het grappige is dat ik daar overdrachtelijk gesproken, dezelfde kwaliteiten tegenkom als in haar wandbedekkingen: het verbinden door het ineen weven van de wol, en het tot een geheel integreren van een diversiteit aan kleuren die elkaar niet overschreeuwen, maar elkaars rijkdom naar voren brengen.

Ze heeft ook een keer een bus met jonge mensen volgeladen die enthousiast waren om met haar mee te gaan langs instellingen om met de mensen daar te gaan weven. En de reacties waren, zoals steeds bij Claudy, overdonderend positief. Het weven met handgeverfde wol op simpele, geïmproviseerde raampjes bleek heel therapeutisch te werken op mensen die zwaar getraumatiseerd in de door hen bezochte instellingen verblijven. (Die prachtige kleuren, die zachtheid, en mensen die zelf geen geheel meer zijn laten weven, waardoor ze van losse draden ineens een samenhangend geheel maken....ik kan me voorstellen dat dat iets doet!).

Wat is hierin nou de rode draad? Claudy zelf zei: respect voor waardevolle, essentiële zaken die in de verdrukking zitten, bedreigd worden.

Ik denk dat het steeds haar verlangen is om te verbinden wat uit elkaar is gevallen of dreigt te vallen. Je kunt ook zeggen: ze wil leven scheppen en behoeden waar dood dreigt of heerst, zowel fysiek leven (voedsel, milieu, circulaire economie) als het leven van ziel (verbinding, ervaring van zin en betekenis) en geest (creativiteit, vrijheid, flexibiliteit). Dit zijn heel indrukwekkende doelstellingen, en het aparte is dat ik in haar buurt zo vaak heb gezien dat haar vuur en compassie anderen raakt en enthousiast maakt. Wat ik zelf ervaar als ik naar haar kleuren kijk, is dat ze mij in m'n hart raken. "Plantenkleuren hebben geen ego", zei Claudy een keer. Dat zal het geheim zijn. Maar niet alleen van haar kleuren, maar in zekere zin ook van haarzelf: haar 'ego' lijkt mij zover uitgebreid dat het de hele wereld zou willen omvatten.

Bart Hommersen (tijdschrift Vruchtbare Aarde), zijn vrouw Ineke en ik zijn naar de opening van Woven Skin geweest, het werkstuk waar Claudy mee bezig was toen wij er waren. Het was in de oude suikerfabriek in Groningen

Deze 48 meter lange omhulling gaat na Groningen de hele wereld over, en overal zullen binnen deze Woven Skin nieuwe ideeën en initiatieven kunnen 'kiemen'. (workshops, lezingen, uitwisseling enz.) Na 2 jaar zal het project landen in de Lakenhal in Leiden, met alle documentatie die tijdens de reis zal worden verzameld. Bij de opening van Woven Skin hield spreker en architect Thomas Rau een 'verhaal voor de toekomst', geheel in lijn met de strevingen van Claudy en haar kring. Ik vond het dermate interessant dat ik zijn verhaal heb uitgeschreven. Het staat op de website van de sectieraad BK onder ARTIKELEN, FILMPJES E.D.

Wil Uitgeest